

Returadresse:
AF POSTEN
Postboks 34 Grefsen
0409 Oslo

Ettersendes ikke ved adresseendring, men sendes tilbake til senderen med opplysning om den nye adressen.

AF Bygg Syd

Satser i Syd Sverige

AF Bygg Syd prosjekt Skummelsløvsstrand utenfor Halmstad, 51 stk flotte boliger rett ved strandkanten, ferdig våren 2009.

AF Gruppen styrker sin satsning i Sverige og etablerer selskapet AF Bygg Syd AB i Halmstad i Syd-Sverige. Satsningen ble annonsert i forbindelse med kvartalspresentasjonen. Selskapet starter opp med 13 ansatte, hvorav 9 er innen produksjon. Antall ansatte vil øke i takt med oppdragsmengden.

Startet i 2001

AF etablerte seg i Sverige gjennom oppkjøpet i JK Bygg Göteborg AB i 2001, nå AF Bygg Göteborg AB. I 2006 omsatte AF Bygg Göteborg AB for 788 mkr (SEK). Gjennom datterselskapet AF Bygg Syd AB utvider AF sitt kundetilbud geografisk i Sverige. Virksomheten i Sverige opplever stor etterspørsel etter både bolig- og næringsbygg. Det nye selskapet vil tilby utvikling av ny byggvirksomhet i området rundt Halmstad i Syd-Sverige.

Adresser

AF Gruppen ASA
AF Skandinavia AS
AF Anlegg
AF Decom
AF Bygg Oslo
AF Eiendom
AF Energi & Miljøteknikk
AF Byggfornyelse
Vitaminveien 1A, 0485 Oslo
Postboks 34 Grefsen
0409 Oslo
Tlf.: 22 89 11 00, telefaks 22 89 11 01

AF Bygg Øst
Sarpsborgveien 11D
1640 Råde
Tlf.: 69 28 35 00, telefaks 69 28 35 01

AF Brødr. Glomsrød Entreprenør AS
Grønland 1
1767 Halden
Tlf. 69 21 36 00, telefaks 69 19 33 09

BA Gjenvinning AS
Grønmo fyllplass
Postboks 55 Mortensrud
1215 Oslo
Tlf. 23 19 16 90, telefaks 23 19 16 98

AF Bygg Göteborg AB
Theres Svenssonsgt 9
417 55 Göteborg
Tlf.: +46 31 762 40 00
Fax +46 31 762 41 00

AF Bygg Syd AB
Stationsgatan 37
S-302 45 Halmstad
Tlf.: +46 35 710 2000
Fax: +46 35 217440

Pålplintar i Sverige AB
Borrvägen 3
S-155 93 Nykvarn
Tlf.: +46 8 550 650 50
Fax: +46 8 550 672 10

Svensk Kross och Återvinning AB (SKÅAB)
Nydalsvägen 6
S-192 77 Sollentuna
Tlf.: +46 8 626 9030
Fax: +46 8 626 9035

Mollier AS
Forusbeen 210
4313 Sandnes
Tlf. 51 96 26 00, telefaks 51 96 26 01

Bedriftsavis for AF

AF POSTEN

NR 04
DESEMBER 2007
20. ÅRGANG

Rydder opp i fortiden - bygger for fremtiden

Side 4

Hjalp oss å prioritere riktig

Side 10

Hjem like hel

Side 12

Nye nettsider

Side 16

...til å stole på

AV WIBECKE BRUSDAL

I november kunne vi feire den største kontrakten siden AF ble etablert i 1985. Historien bak fjerningsoppdraget i Nordsjøen er en fortelling om evne til å se og gripe muligheter i god entreprenørånd. Les historien i denne utgaven av AF Posten.

Risikostyring er et av fire forbedringsområder i Aksjon 500-2010. Risikogjennomgang har blitt en arena hvor konsernet og prosjektene samarbeider for å eliminere kostnadsrisikoer og finne muligheter for økt inntjening i prosjektene. Vi har i denne utgaven sett på hvordan risikostyring brukes i et prosjekt hos AF Brødrene Glomsrød i Halden.

Tidligere i høst ble det foretatt en leserundersøkelse for å finne ut hva ansatte i AF synes om AF Posten. Konklusjonen er at bladet blir lest og er godt likt, men at det er ønskelig med enda mer stoff fra prosjekter og fra fagarbeidere. Takk til alle som har deltatt i undersøkelsen. Dette vil bidra til å gjøre AF Posten enda bedre.

Vi ønsker alle våre lesere en riktig god jul og godt nytt år!

Etablerer intern bedriftshelsetjeneste

Ledergruppen i AF har besluttet å etablere en intern ordning for bedriftshelsetjeneste. Ordningen vil tre i kraft i løpet av 2008. AF kjøper i dag tjenestene tilknyttet bedriftshelsetjeneste eksternt. I første omgang er stillingen som bedriftslege og sykepleier utlyst.

Sentrale arbeidsoppgaver for begge stillingene vil være: Rådgiving og bistand til ledere og ansatte ved arbeidsmiljøkartlegginger, kurs og undervisning, ulykker og kriser, sykefraværs- og atferdingsarbeid, overvåking og kontroll av arbeidstakernes helse i forhold til arbeidssituasjonen, gjennomføre yrkesrelaterte konsultasjoner og utstede offshore-attester. Se stillingsannonse på afgruppen.no.

Vårt overordnede HMS-mål er at ingen skal bli skadet eller syke av å jobbe i AF. Bedriftshelsetjenesten har en nøkkelrolle i det forebyggende arbeidet for å nå dette målet.

Fakta om AF Gruppen

AF Gruppen ASA er et av Norges største entreprenørselskaper, og er en totalleverandør av tjenester innenfor eiendomsutvikling, byggtjenester, anleggstjenester, energioptimalisering, riving/gjenvinning og offshore-tjenester.

Vi vil hjelpe våre kunder til å lykkes med sin virksomhet ved å levere produkter og tjenester i samsvar med deres behov og til avtalt pris. Ved å styre vår organisasjon inn mot utfordrende oppgaver og mål, vil vår virksomhet fortsette å skape verdivekst for vår virksomhet, våre eiere, medarbeidere, kunder, leverandører og samfunnet. Atferden vår skal kjennetegnes ved profesjonalitet og høy etisk standard slik at vi lever opp til vårt slagord som er ...til å stole på!

I 2006 hadde AF en omsetning på 5,3 mrd. og et resultat før skatt på 185 millioner kroner. AF har om lag 2.000 ansatte i Norge, Sverige og Polen. Selskapet er notert på Oslo Børs og er inndelt i fem virksomhetsområder; Eiendom, Bygg, Anlegg, Miljø og Energi.

AF Decom blir to enheter

AF Decom blir fra 1. januar 2008 to separate forretningsenheter: AF Decom Onshore og AF Decom Offshore.

AF Decom har vokst fra en omsetning på 35 mill. til en omsetning på 500 mill. på 6 år. - Sammen har vi utviklet forretningsenheten fra et enmannsforetak til å bli en enhet med to sterke avdelinger rettet mot to ulike markeder og kundegrupper. Ved å dele virksomheten inn i to forretningsenheter, får vi en mer fokusert satsning både på den landbaserte virksomheten og offshore, sier Robert Haugen, konserndirektør for virksomhetsområdene Anlegg og Miljø i AF.

Den landbaserte virksomheten i AF Decom har hele tiden vært bærebjelken som har gitt oss de mulighetene vi har ekspandert ut ifra. AF har konkrete planer om å tilby våre landbaserte tjenester i Sverige og i Polen allerede i 2008. Inntil videre vil denne satsningen operasjonelt skje i AF Decom (Norge). Når virksomheten i Sverige og Polen får en viss størrelse, vil disse bli egne avdelinger under AF Decom Onshore. Robert Haugen vil midlertidig fungere som leder for AF Decom Onshore, mens Torbjørn Haugo vil som i dag lede den norske virksomheten.

AF Decom Offshore vant nylig oppdraget om å fjerne flere plattformer i Nordsjøen. Forretningsenheten vil i tillegg til dette oppdraget, satse offensivt på å skaffe flere kontrakter i Nordsjøen på norsk og britisk side. Direktør for forretningsenheten AF Decom Offshore er Bengt Hildisch (bilde). Enhetene vil fortsatt ha et tett samarbeide med deling av ressurser som maskiner og støttepersonell.

Tradisjonsrikt kundetreff i AF Anlegg

Nesten 30 kunder representert med 40 kunderepresentanter møtte opp da AF Anlegg inviterte til sitt årlige kundearrangement på Statholder-Gaarden i Oslo 21. november.

De tradisjonsrike lokalene til Statholder-Gaarden står i stil til kundetreffet som arrangeres for 20. gang. - Arrangementet har utviklet seg til en fin arena for å få tilbakemelding fra kundene, samtidig som vi kan fortelle siste nytt om AF. I år var det spesielt fokus på de to siste store olje- og gassprosjektene; Mongstad og Kollsnes, sier Jørund Gullikstad, direktør i AF Anlegg.

Leverandørsamlinger i Norge og Sverige

Nærmere 200 representanter fra leverandører og underentreprenører var samlet på AFs leverandørsamling i Nydalen i Oslo 27. november. Dagen før var 100 leverandører samlet på tilsvarende samling i Göteborg.

Leder for strategisk innkjøp, Bård Schau (t.v.), var ansvarlig for organisering av leverandørsamlingen. Her sammen med Frank Johansen fra innkjøp i AF Anlegg.

Leverandørsamlingen ble arrangert for første gang i fjor og er innført som en årlig begivenhet i AF. Over 80% av de som deltok i 2006 sa at de gjerne ville komme igjen. Årets samling viser at de holdt ord. Nytt av året er at det også gjennomføres leverandørsamling i Sverige.

- Våre leverandører og underleverandører representerer mellom 40 og 50% av vår totale omsetning. For å øke kvaliteten og produktiviteten, er det viktig å finne gode samarbeidsmodeller med våre viktigste leverandører, sa Henrik Melkstam, innkjøpsdirektør i AF. På den norske samlingen var nærmere 200 representanter fra over 100 firmaer samlet. Dette er flere firmaer og høyere deltagelse enn i 2006.

Verdiskapning sammen med leverandørene

Forbedring og kvalitet er felles utfordring. AF ønsker å være tydelige både på krav og løfter til leverandørene. Ambisjoner for lønnsomhet er satt gjennom programmet Aksjon 500 - 2010. Leverandørene ble invitert til å være med på denne verdiskapningen.

Innhold

Redaksjonens hjørne	2	Ledersamling staket kursen mot 2012	18
Siste nytt	2	Olav Aune ny HMS-sjef	19
Rydder opp i fortiden – bygger for fremtiden	4	Digitale byggeplasser gir gevinst	20
Nytt fra konsernledelsen	6	Full fart på Mongstad	20
Resultat av leserundersøkelsen	7	Fremtidens byggstudium på NTNU	21
Går under jorden i nye Halden fengsel	8	Kampen om arbeidskraften	22
Iskald betong	8	AF Decom i Malawi	24
Ser nye muligheter med risikostyring	10	Nyansettelser	25
Hjem like hel	12	Bedriftsidretten i AF Gruppen	26
Mollier AS - Et godt kjøp	14	Nye prosjekter	26
Nye afgruppen.no	16	Jubilanter	27
Tidens beste kvartal	17		

AF Posten er bedriftsavis for AF Gruppen. Avisen utarbeides etter dugnadsprinsippet. Det vil si at de ansatte utfører det meste av arbeidet på frivillig basis. Wibecke Brusdal red., Bjørn Stenseng, Torstein Lange Larssen, Elin Ramberg og Linda Strand Jacobsen.

Design og produksjon: Wittusen & Jensen®

FORSIDE FOTO: NILS PETTER DALE
TEKSTBIDRAG: ARGUMENT

Rydder opp i fortiden – bygger for fremtiden

I november fikk AF Gruppen oppdraget med å fjerne og gjenvinne ni plattformer i Nordsjøen. Her følger historien bak den største kontrakten i AFs historie.

Kalenderen viser august 1999. AF Gruppen kjøper et selskap som kaller seg Grave-Service. Selv om det høres slik ut på navnet driver de ikke med graving, men med rivning av bygninger. Få trodde den gang at oppkjøpet av dette selskapet skulle bli grunnlaget for at AF Decom Offshore i dag er en viktig aktør i Nordsjøen.

Den første jobben

I 2000 har AF Anlegg og AF Decom fått jobben med å rive Shell-raffineriet på Sola. Et stykke industrihistorie skulle fjernes.

– Vi hadde jobbet med Shell på landfallstunnelen på Trollprosjektet siden midten av 1990-tallet. Dermed var ikke veien til et samarbeid veldig lang, sier konserndirektør Robert Haugen med ansvar for virksomhetsområdene Anlegg og Miljø. –Denne jobben, selv om den

var på land, skulle også vise seg å bli viktig for den videre fremgangen.

Jobben blir gjort midt foran øynene på resten av olje-Norge. Oljeselskapene har på dette tidspunktet begynt å forberede fjerning av sine gamle oljeinstallasjoner i Nordsjøen, og viser stor interesse for AFs måte å utføre fjerningen av raffineriet på. AF Decoms metode innebærer stor bruk av maskinelt utstyr som reduserer risikoen for medarbeiderne som skal utføre jobben. Jobben på Sola, som var starten på offshore-eventyret, ble gjennomført med null fraværsskader og selskapet ble belønnet med en HMS-pris. AF har i tillegg gjennomført store og kompliserte prosjekter som Kårstø, Sture, Melkøya og Troll. Alle har stilt høye krav til planlegging og sikker utførelse.

Ekofisk

Basert på rivejobben av Shell-raffineriet på Sola blir AF invitert og prequalifisert til å delta på studie av fjerning av Ekofisk tanken. Et studie som viser seg å gi resultater. Og 13. februar 2004 kunne AF Gruppen sende børs melding om at AF Decom hadde fått oppdraget med å fjerne overbygningen på Ekofisk-tanken. Dette ble gjennombruddet for AF i Nordsjøen.

– Fredag den trettende ble virkelig en lykkedag for AF Decom, sier Morten Midtskog, tidligere direktør i AF Decom, nå direktør i AF Byggfornyelse. –Konkurransen om Ekofisk ble vunnet på basis av pris og metode.

Ville lære opp egne ansatte

Etter å ha fått kontrakten fikk AF det travelt med å ansette folk.

– Vi valgte en litt utradisjonell vei da vi fikk kontrakten. For det første ville vi ha egne folk på dette. Gjerne mennesker vi kunne utvikle videre. I tillegg valgte vi ikke å gå etter folk som kun hadde bred offshore-erfaring. Vi ville heller plukke med oss de beste fra landbasert virksomhet og la dem ta offshoresertifikat. På denne måten fikk vi ansatte som forberedte seg særdeles godt før de skulle ut. Dette var nytt for dem og vi fikk et forsterket fokus på HMS i forhold til hva vi tror vi ville fått ved å satse på erfarne offshoreansatte, sier Morten Midtskog. Jobben med Ekofisk begynte med solide forberedelser og Bengt Hildisch som nå har overtatt ledelsen av forretningsenheten AF Decom Offshore, kom med på laget. Dette var den første jobben AF gjorde offshore og ledelsen ville være trygg på at den ble utført på en god måte. Der AF manglet offshore kompetanse, fikk vi god opplæring og støtte fra ConocoPhillips. – Grunnen til at vi brukte god tid på planleggingen er at vi både måtte ta hensyn til sikker-

heten til våre egne folk og være trygge på at ikke miljøgifter slapp ut, sier Haugen. Med null fraværsskader også på dette prosjektet, viste AF Decom seg som en svært ansvarlig og seriøs aktør i Nordsjøen.

Viktig nummer to

I fotball snakker man om den viktige andre sesongen etter et opprykk.

I musikk snakker man om den viktige andre platen etter en debut.

I AF Decom snakket man om den viktige andre kontrakten offshore.

– Det hjelper lite med en stor kontrakt dersom det blir med den ene kontrakten. Vi ville fortsette jobben offshore. Da vi fikk den andre kontrakten beviste vi at dette ikke var en tilfeldighet og at vi faktisk hadde utført en svært god jobb med den første kontrakten, sier Bengt Hildisch.

Og den andre kontrakten kom. Størrelsen var ikke på mer enn 20 millioner kroner for en kontrakt med løpetid fra 2006 til 2009, men for anseelsen til AF var den viktig.

– Da vi begynte med denne kontrakten valgte vi bevisst å lære opp nye folk. Vi ville ikke være avhengig av et enkelt team som kunne gjøre jobber offshore. Jobben skulle selvsagt gjøres godt, så erfarne ansatte fikk ansvaret for opplæring og oppfølging. Hovedoppgaven vår var nå å utvide virksomheten og klargjøre for større oppgaver senere, sier Hildisch.

Satser på Vats

En del av denne klargjøringen for større oppgaver er oppgradering av mottaksanlegget på Vats i Nord-Rogaland. Anlegget har tidligere vært brukt til å bygge forskjellige plattformer og er veldig godt egnet til å ta imot plattformer og større konstruksjoner.

Dette vil også være mottaksanlegget når de ni plattformene skal fjernes og gjenvinnes.

– Foreløpig har vi rustet opp Vats-anlegget for omtrent 60 millioner kroner. Men vi har planer om å oppgradere det ytterligere, forteller Hildisch.

Planene gjør AF i stand til å ta imot betraktelig større plattformer enn man hittil har gjort, og målet er at det ikke bare er AF som vil la seg friste til å bruke anlegget.

– Det er flere som etterspør kapasitet ved slike anlegg nå, og vår målsetting er at Vats skal

Anne Christine Andvik,
Olav Ubøe, Bengt Hildisch
og Tor Aslak Lundtveit.

være et preferert mottaksanlegg for alle offshoreinstallasjonene i Nordsjøen.

For de ansatte vil denne storsatsingen medføre mange nye kolleger. En stor annonsekampanje ruller i avisene og nærmere 300 nye ansatte vil være involvert i storsatsingen både i Oslo, ute offshore og på Vats de nærmeste årene.

Sikrer miljøet

En faktor som er attraktiv for både arbeidstakere, myndigheter og oppdragsgivere er miljøfaktoren. For med en gjenvinningsgrad på 98 prosent på denne type oppdrag blir AF Gruppen en viktig miljøaktør ved å rydde opp og bygge for fremtiden.

– Målet vårt er å ha en gjenvinningsgrad på 98 prosent, men vi har også ligget høyere ved flere anledninger.

I rekrutteringen blir også miljøfaktoren vektlagt. For der mange, kanskje spesielt menn, liker den tekniske utfordringen ved å fjerne og rive store plattformer, lar andre seg friste av muligheten til å gjøre noe for miljøet. For det er ikke bare stål som ligger i de gamle plattformene. De inneholder også giftige stoffer som blir skånsomt tatt hånd om slik at skaden på naturen minimeres.

Stålet, i sin tur, selges på det åpne markedet som et bevis på at gjenvinning, opprydding og miljøfokus kan være lønnsomt.

Fjerning av plattformer

Undersøkelser viser at en rekke plattformer skal bli til stål i løpet av de neste årene. Spesielt er dette tilfelle på britisk sokkel, hvor mange mindre plattformer skal fjernes. Med høy oljepris forlenges levetiden. Tall fra analysebyråer viser at fjerning av plattformer, i tillegg til å ha en miljøgevinst, kan bli en lønnsom oppgave de neste 30 årene. I Nordsjøen har flere forlenget levetiden til plattformene på grunn av den høye oljeprisen, men på den britiske sokkelen er plattformene flere og mindre i størrelse. En rekke av disse skal bli til stål de neste årene.

Å delta på risikogjennomgang i våre prosjekter har vært den beste måten for meg som ny finansdirektør å bli kjent med AF på. Dette har blitt en arena hvor konsernet og prosjektene sammen jobber med økonomistyring gjennom risikohåndtering.

Vi har i løpet av det siste året etablert et godt opplegg for risikogjennomgang for hele AF. Det gjennomføres gjennomgang av alle tilbud over 25 millioner kroner, samt at det er kvartalsvise risikoanalyser i de største prosjektene og i prosjektporteføljen til hver forretningsenhet. Vi har fått en rød tråd gjennom hva vi fokuserer på fra styret, konsernledelse, forretningsledelse og til prosjekt eller prosjektportefølje. Vi har samme fokusområder og snakker om de samme problemstillingene, selv om detaljnivået naturlig nok er forskjellig.

Godt forum

Siden jeg begynte i AF i august i år, har jeg deltatt på en rekke risikogjennomgang både i tilbud, prosjekter og i forretningsenhetene. For meg har det vært både lærerikt og ikke minst en god måte å komme i dialog med de ansvarlige i prosjektene på for å diskutere konkrete utfordringer og hvordan vi sammen skal løse disse. Tilbakemeldingene fra de som har vært med på risikogjennomgangene, er at det oppfattes som et godt forum. Det er blitt en arena hvor vi samarbeider for å eliminere mulige kostnadsrisikoer og hvor vi også finner muligheter for økt inntjening i prosjektet.

Min påstand er at risikostyring er god økonomistyring i praksis. Det handler først og fremst om god prosjektledelse og om å ta kontroll på et tidlig tidspunkt over de forholdene som påvirker økonomien i prosjektet. Mye av risikoen er knyttet til faktorer som vi selv kan påvirke ved god planlegging som at vi er løsnings- og handlingsorientert.

Løpende håndtering

Risikostyring handler også om å ta tak i problemstillinger når de oppstår, i stedet for å vente flere år til sluttoppgjøret med for eksempel å presentere tilleggskostnader for kunden. God håndtering av risiko skal

SVERRE HÆREM.
KONSERNDIREKTØR FINANS/CFO.

Risikostyring er økonomistyring i praksis

skje under hele prosjektets levetid. Når uforutsette forhold oppstår må vi ha en åpen holding til hva vi skal gjøre der og da for å minimere risiko og muligheter for fremtidig tap. Vi har til nå fokusert mye på prosjektene negative risiko. Fremover skal vi bli enda flinkere til også å se på den positive risikoen. Det vil si å utnytte de mulighetene som finnes i prosjektene slik at de faktisk blir bedre enn beregnet!

Risikogjennomgang av alle tilbud og prosjekter er en av nøkkelfaktorene til suksess i AF. Vi har nå på plass dedikerte, profesjonelle ressurser som jobber med utvikling av metodikk, samt støtter prosjekter og forretningsenheter med gjennomføring av risikostyring. Jeg er overbevist om at dette vil gjøre at vi unngår tapsprosjekter og forbedrer lønnsomheten ytterligere.

Sverre Hærem
Konserndirektør finans/CFO

Fire pilarer

Forbedringsarbeidet i AF er bygget på fire pilarer: risikostyring, innkjøp, kvalitet og produktivitet. Dette mener vi representerer hovedutfordringer for oss og bygg- og anleggsbransjen som helhet.

Sjefen er viktigst

Tidligere i høst ble det foretatt en leserundersøkelse for å finne ut hva ansatte i AF synes om AF Posten. Konklusjonen er at AF Posten blir lest og er godt likt. Sjefen er likevel den viktigste informasjonskanalen for de fleste.

Undersøkelsen ble gjennomført i oktober og november, og ble sendt ut til alle ansatte med AF Posten. Spørreskjemaet ble også distribuert til prosjektene og lagt på Tellus. Til sammen har 244 ansatte sagt sin mening.

Informasjonskanaler

Undersøkelsen viser ikke overraskende at nærmeste leder oppfattes som den desidert viktigste informasjonskanalen for de fleste.

AF Posten leses og likes

AF Posten er inne i sin 20. årgang, og har fire utgivelser hvert år. Mange av kommentarene i undersøkelsen tyder på at AF Posten engasjerer de ansatte, og at mange bryr seg om og liker bedriftsavisen sin: Seks av ti pleier å lese hele AF Posten, mens tre av fire pleier å lese mer enn halvparten.

Hovedsakelig har de ansatte, både funksjonærer og fagarbeidere, et bra inntrykk av AF Posten, og mange påpekte at kvaliteten på avisen har kommet opp på et høyt nivå: 86 prosent er svært godt/godt fornøyd med AF Posten.

Men ikke bare ros...

Allikevel er det ikke bare ros å få. Mange ønsker seg mer stoff fra enkelte byggeplasser og fagarbeidere, og flere rapporterer fra prosjekter.

Uavhengig av stilling ønsker de fleste å lese mer om:

- Sitt eget og andre prosjekter
- Intervju med leder og kollegaer
- Nye kontrakter og oppdrag

Vinneren av et gavekort «Middag for to, verdi kr 1000,-» er: Jan Frode Sjøberg, tømrer på Tvollingskolene.

- Mer byggeplass, mindre HK

Hvordan får dere informasjon om hva som skjer i bedriften?

– Mye kommer via rykter og når gutta snakker sammen. Vi har noen informasjonsmøter og noe kommer fra overordnede. Noe informasjon henges opp på informasjonstavler på byggeplassen, og noe informasjon om AF kommer fra Byggeindustrien. I tillegg får vi AF Posten sendt hjem i posten.

– En del informasjon stopper nok før den når oss «på gulvet», fordi de overordnede informerer oss om det de tror og synes vi trenger å vite. Vi har heller ikke tilgang til intranett, så vi har ikke noen mulighet til å gå inn og finne informasjon om det vi lurer på. Informasjonsmøtene blir som regel for hektiske og litt kaotiske, da alt skal tas opp, så det blir lite tid til å spørre om ting.

Leser dere AF Posten regelmessig?

– Siden vi får den sendt hjem i posten så blir det litt etter som vi har tid til. Som regel skumleser vi igjennom den, og leser nøyer det som er interessant for vår faggruppe. Vi skulle gjerne hatt noen eksemplarer liggende på arbeidsplassen, sånn at vi kunne lest litt i lunsjen. Tror den hadde blitt mer lest da.

Tømrerne på Sogn Arena.
F.v: Hans Martin Groth, Rune Jørgensen, Øivind Jørgensen, Kurt Bjälid.

Hva synes dere om AF Posten som informasjonskanal?

– Hovedinntrykket er vel at det blir litt for mye direktører og funksjonærer. Vi savner at det skrives mer om bygg, og mer fra det området vi jobber på. Det blir litt for mye fokus på hovedkontoret, anlegg og plattformer. Det er veldig sjelden at det skrives noe fra byggeplasser. Men det er selvfølgelig interessant å lese om andre områder og hva som skjer ellers i bedriften, så det er ikke bare negativt altså.

Hva vil dere lese mer om i AF Posten?

– AF er etter hvert blitt en så stor bedrift at de andre delene føles litt fremmede for oss, men det er jo interessant å lese om andre store prosjekter, som for eksempel

Operaen. Men det hadde vært fint å lese litt mer om hva som skjer på byggeplassene også. Og så kanskje litt mer fokus på rekruttering, siden industrien skriker etter arbeidskraft. Det kunne for eksempel vært litt mer om lærlinger.

Hvilke kanaler for intern informasjon foretrekker dere?

– Siden vi ikke har tilgang til intranett, så er det jo AF Posten som er det enkleste for oss. Det vi kanskje savner mest av alt er noen som kommer til byggeplassen og kan svare på spørsmål om for eksempel lønn.

Tips fra tømrerne på Sogn Arena vil bli fulgt opp. Fra neste utgave sendes AF Posten til alle prosjektene.

Samarbeidet mellom AF Bygg Øst og AF Brødrene Glomsrød, Entreprenør AS som sammen representerer AF Skandinavia AS på nye Halden fengsel, går som en drøm. Prosjektleder Gisle Paulsen fra AF Bygg Øst (t.v.), anleggsleder Bent Grønberg (AF Brødrene Glomsrød Entreprenør AS), betongformann Rune Farnen (AF Bygg Øst) og kontraktsansvarlig Kjell Håvard Liane (AF Bygg Øst) studerer tegningene nøye og diskuterer seg frem til strategiene som skal velges. Det er lagt opp til et stramt fremdriftsløp, der sideentreprenørene tripper for å komme i gang.

Den 450 meter lange underjordiske kulverten som skal brukes til transport og tekniske installasjoner, knytter sammen alle bygninger inne på fengselsområdet.

Alle foto: Sverre Jarild

Går under jorden i nye Halden fengsel

Å bygge et nytt fengsel stiller en del spesielle krav. Når et av dem er bevaring av naturen, møter man store utfordringer med å få riktig utstyr og materialer på plass.

Når det nye Halden fengsel skal bygges, er det lagt strenge restriksjoner på at den omkringliggende naturen skal bevares. Dette har ført til at AF har støttet på en del logistiske utfordringer, som blant annet tilkomstveier og plassering av kraner.

– Vi har ikke kunne ture frem, da det har vært lagt klare begrensninger på hvor vi kunne kjøre anleggsviler og plassere kraner. Dette har vi heldigvis løst ved å benytte anleggsveier fra sideentreprenører, sier Gisle Paulsen, prosjektleder fra AF Bygg Øst.

Ettersom vi befinner oss "midt i skogen" har grunnarbeidene, som startet i vår, vært det mest omfattende så langt. AF var første byggentreprenør som kom inn, og har i dag rundt 40 arbeidere på plass – der det i all vesentlighet drives med støping av kulvert samt første del av seksjon F Øst. Kulverten skal løpe 450 meter under jorden; tre meter høy og fem meter

bred. Kulverten er sprengt ned i fjellet og følger terrenget, og det skal anlegges vei oppå. Grunntanken til fengselet er å kombinere den harde og myke linjen. Den harde representeres med fengsel og stengsel, mens den myke består av vinduer uten gitter og bruk av vann og trær.

Interaksjonen med sideentreprenører som skal bygge sine bygg samtidig som kulverten bygges, har bydd på litt hodebry med hensyn på fremdrift – tidspunktene de ulike sideentreprenørene skal i gang med sine entrepriser.

Å krumme eller ikke krumme...

– Byggherren har beskrevet krumme flater i kulverten. Vi har heldigvis fått godkjent en

fasettert løsning med plane flater som forenkler arbeidet. Siden det er veldig slakke radier, får man ikke opplevelsen av kantede vegger. Men enkelte steder skal vi både stige og svinge samtidig, med opptil åtte centimeter på meteren, sier Grønberg.

– Det er lagt opp til en rekke delfrister for når vi må ha passert visse kritiske punkter, forteller kontraktsansvarlig Kjell Håvard Liane. Han hevder at de ligger godt an, selv om det er lagt opp til et stramt løp. – Vi har optimalisert driften av kulverten etter dens geometri og tilkomstmuligheter og klarer å holde fremdriften med færre ressurser enn opprinnelig antatt – både hva mannskap og betongbiler angår.

Fakta om nye Halden fengsel

Det nye Halden Fengsel har en kostnadsramme på 1,384 milliarder kroner. Statsbygg er byggherre, og skal overlevere Halden Fengsel til Justisdepartementet i april 2010. Da skal det ha plass til 251 innsatte.

Totalt dekker Halden fengsel 220 mål, og det skal bygges totalt 27 000 kvadratmeter, hvor AF Gruppens entrepris er på 14 000 kvadratmeter. Den ytre muren som skal omkranses hele fengselet bygges av Mesta, og blir 1,36 kilometer lang og seks meter høy.

Det er fire byggentreprenører på plassen: Mesta, Veidekke, Ove Skår og AF Gruppen. Det er totalt

24 entrepriser på Halden fengsel, i tillegg til en lang rekke underentreprenører. AF skal bygge hovedporten/slusen, administrasjonsbygget, kjøkkenet, varetektene, kulverten som skal brukes til underjordisk transport og tekniske installasjoner, broer som knytter bygningene sammen, lager, garasje/parkeringsplass, åpen avdeling og er ansvarlig for brakkeriggen.

AF Brødrene Glomsrød Entreprenør AS og AF Bygg Øst samarbeider på prosjektet. Arbeidet startet i august i år og skal holde på til august 2009.

Iskald betong

Da AF Anlegg skulle støpe tunnelen på Sørenga i Oslo, ble sommervarmen en utfordring. Løsningen ble nye betongresepter med både flyveaske og is.

Temperaturen på bunnplaten bestemmer hvilken temperatur det kan være på betongen som skal brukes til å støpe vegger. Når bunnplaten holder seks grader, kan man ikke pøse på med betong som holder 25 grader – og som øker til over 60 grader gjennom herdeprosessen.

– Den store temperaturforskjellen skaper mange riss. Normale krav til rissvidde er 0,3 millimeter. Her på Sørenga kan rissene være maksimalt 0,15 millimeter i konstruksjoner hvor det benyttes lavvarmebetong. Derfor har temperaturen i bunnplaten blitt målt hele tiden; med variasjoner fra seks til 17 grader – dog maksimalt endring én grad på døgnet, forteller betongteknolog Bernt Kristiansen fra Teknisk kompetansesenter i AF.

– For å begrense riss i de ferdige betongkonstruksjonene er det viktig å oppnå lavest mulig herdevarme. På Sørenga måtte man, i tillegg til å bruke en spesiell bindemiddelkombinasjon med NORCEM anleggssement og flyveaske, erstatte vann med is for å senke betongens utgangstemperatur. Derfor er det leid inn et isanlegg som produserer inntil to tonn is i døgnet, sier Kristiansen.

Flyveaske gir lavere varmeutvikling

– Her på Sørenga ble det i kontrakten gitt anledning til å bruke flyveaske, fra 35 til 65 prosent av sementvekten, i betongresepten.

Grunnen til å benytte flyveaske er at sement utvikler stor egenvarme i herdeprosessen og flyveasken gir mindre egenvarme. Sement er et hydraulisk materiale som under herding danner et porevann som inneholder kalsium hydroksid. Flyveasken reagerer med dette porevannet og gir fasthet. Dermed får vi lavere varmeutvikling og tilstrekkelig fasthet. Under utstøping kan varmen i veggene på Sørenga være ca. 40 grader, mot vanlig 60 – 65 grader, sier Kristiansen.

Avkjølt stein

– Når det skal støpes 200 kubikk i løpet av en natt, er det mye materiale som skal gjennom blanderet. Og det skal være kontroll på temperatur og fukt. Det går dessverre ikke an å bestille 200 tonn stein med temperatur på 17 grader, sier Kristiansen. Dermed måtte man begynne avkjølingen allerede i steinbruddet. Der ble steinen spredd utover i én meters høyde og overrislet med vann.

On the rocks

– I sommer var betongtemperaturen på fersk betong 26 – 27 grader, og den måtte senkes til 20 – 21 grader. Det ble løst med å bruke opptil 60 kilo is pr kubikk, som erstattet 60

liter vann. Det krevde imidlertid en helt annen blandedeprosedyre hos Unicon. Først ble tre kubikk blandet, så ble isen tilsatt. Deretter ble tre nye kubikk blandet. Lasset måtte tromles i 25 minutter, før det ble kontrollert at betongen var riktig blandet. Støpehastigheten gjennom nattetimene har ligget på 18 – 20 kubikk avkjølt lavvarmebetong i timen, forteller en entusiastisk Kristiansen. Det var viktig at natten ble brukt til støping nettopp for å holde på den lave temperaturen. Betongbilene kunne ikke stå ute i solen og vente. For på ti minutter i solen, økte temperaturen med omtrent én grad.

Et godt bidrag til CO2-regnskapet

– For å produsere ett tonn sement går det med mellom 750 og 800 kg CO2. I lavvarmebetongen med flyveaske er sementforbruket redusert fra normalt 370 kilo til 200 kilo, som følge av å bruke flyveaske. Flyveaske er avgasser fra kullkraftverk, små partiklene som blir samlet i et filter. Siden flyveaske er et avfallsprodukt gir det gode miljøresultater, avslutter betongteknolog Bernt Kristiansen fra AF Teknisk kompetansesenter.

Betongteknolog Bernt Kristiansen fra Teknisk kompetansesenter i AF forklarer hvordan det støpes i tunnelen på Sørenga. Foto: Morten Brakestad

Ser nye muligheter

Et prosjekt har en oppside på kanskje 20 millioner kroner, mens tapet i verste fall kan bli på 100 millioner. Nettopp derfor er det viktig å unngå de verste tapsprosjektene.

Tormod Solberg, leder risikostyring i AF Gruppen, mener at å styre risikoen i AFs prosjekter gir muligheter til økt lønnsomhet. FOTO: Nils Petter Dale

– Vi griper inn i hele livssyklusen til et prosjekt. Fra tilbud, gjennom kontraktsforhandlinger til gjennomføring. Risikoanalysen på igangsatte prosjekter skal gjøres minst hvert kvartal. Dette for å hjelpe prosjektledelsen til å prioritere riktig, sier Tormod Solberg, leder risikostyring i AF Gruppen.

– I et prosjekt skal aktiviteter, kostnader og inntekter ligge i prosjektplaner og kalkylen. Men en rekke faktorer er beheftet med en viss usikkerhet. I planen har vi for eksempel priset inn at en underentreprenør koster fem millioner. Trekker denne seg fra prosjektet, kan det i beste fall bety at vi kan få det litt billigere (4,5 millioner). Men på grunn av et tøft marked, kan det i verste fall koste oss åtte mill. Da sitter vi med et utfallsrom på 3,5 millioner. Å få synliggjort at slike usikkerhetsmomenter kan påvirke lønnsomheten i et prosjekt med 3,5 millioner, betyr at ledelsen i prosjektet må prioritere å jobbe med nettopp dette.

At denne oppfølgingen koster tid og krefter å gjennomføre vil ikke Solberg høre på.

– Jeg har absolutt ingen problem med å forsvare det som kan sees på som økt ressursbruk. La oss ta en tilbudsgjennomgang med fem personer som hver bruker tre timer. Det gir en total kostnad på 10–15 000. AF Gruppens historie viser at når vi først har gått på en skikkelig smell, er det ikke snakk om 15 000 kroner. Da dreier det seg om 50–100 millioner, slår Solberg fast.

Kunne snudd tap

Hadde modellen for risikovurderinger vært brukt på tidligere tapsprosjekter, har man gjennom simuleringer vist at AF ikke hadde tatt på seg disse – i det minste hadde de vært priset og styrt annerledes. Satsingen på risikoanalyse ble utløst av et konsernprosjekt som avdekket at dårlig risikostyring forklarte mye på de prosjektene som gikk galt.

Prosjektleder Olav Stokkeland fra AF Brødrene Glomsrød (i gul jakke til venstre) har fått satt fart på støpearbeidene på Halden kultursal og omsorgsbygg. Risikostyringsverktøyet til AF har bidratt til at prosjektet har prioritert riktig. FOTO: Sverre Jarild

Hjalp oss å prioritere riktig

– Det har ikke noe for seg å tre et risikostyringsystem ned over hodene på folk. Det må en kulturforandring til – en ny tankegang som skal gjennomføres alt vi gjør. Allerede nå ser vi at så er i ferd med å skje, avslutter Tormod Solberg, leder risikostyring i AF

Helhetlig risikostyring: Risikostyringspyramiden illustrerer at en gjennomgang av risikoforholdene i prosjektene danner grunnlaget for risikoarbeidet i AF.

Da prosjektet på Halden kultursal og omsorgsbygg startet, var det første gang prosjektleder Olav Stokkeland fra AF Brødrene Glomsrød brukte risikoanalyseverktøyet.

Tanken på å skulle systematisere risiko var både ny og ukjent. Men Stokkeland hevder at de hadde en positiv innstilling, og mener at det var spennende å være med på.

Stor nytteverdi

– Jeg må nok jeg innrømme at vi var litt i tvil på hva vi kunne få ut av dette. Men jeg ble veldig positivt overrasket, sier Stokkeland. – Vi bruker risikoanalysen hele tiden. Det er blitt et ledelsesverktøy. De ti viktigste punktene ligger på pulten fremfor meg.

Ofte graver man seg ned i det som fortøner seg som de største problemene, hiver seg over detaljene som fremstår som mest ubehagelige, eller lytter til dem som skriker høyest. Det er imidlertid ikke sikkert det er riktig å

gjøre. Kanskje er hele prosjektet best tjent med at man lar slikt flyte, og heller ta tak i det som virkelig betyr noe.

– Ved å gjennomføre risikoanalysen mener jeg at vi sparer tid totalt sett. Når vi klarer å få bedre styring på prosjektet, gir det bedre dekningbidrag. Og det er jo greit...

Alle mann til betongen

På Halden kultursal og omsorgsbygg slet de med fremdriften på betongarbeidet. De lå 14 dager bak skjema. Da bestemte de seg for å sette i verk tiltak for å komme på riktig side. De bemannet opp og jobbet noe overtid. Resultatet er at de nå ligger 14 dager foran skjema. Stokkeland forklarer dette med at når arbeiderne klarte å jobbe én til to timer lenger noen dager, fikk de forskallet ferdig veggen slik at de kunne støpe samme dag. Måtte man derimot vente med støpingen til neste dag, ville én hel dag gå tapt, siden veggen først kan bli revet dagen derpå. Noe som fører til at man kommer i gang med neste vegg en dag senere, og så videre.

AF Gruppens verktøy for risikoanalyse hjelper prosjektlederne til å løfte blikket. Halden kultursal og omsorgsbygg ligger nå 14 dager foran skjemaet på betongarbeidet – etter å ha ligget 14 dager bak. Takket være risikoanalyseverktøyet.

– Det hele handler om å bruke de få timene ekstra for å tjene inn én dag. Da sparer man veldig mye tid og penger. Men man kan ikke putte på flere hender enn man har angrepspunkter. Brukes det fem mann, må de også produsere for fem mann, sier Stokkeland.

Risiko avdekker muligheter

– Første gang vi gjorde risikoanalyse, så vi nesten bare på hva som kunne gå galt. Nå har vi lært oss å avdekke mulighetene. For dem finnes det jo mange av i et prosjekt, sier Stokkeland

– Risikostyring er hjelp til å løfte blikket i samarbeidet med andre. Se hva som er viktig. Sitter man på en byggeplass, flyr det folk ut og inn hele tiden – enkelte sinte som nøkken – og tar tak i deg. Risikostyringsverktøyet hjelper deg til å unngå disse fellene, avslutter AF Brødrene Glomsrøds prosjektleder Olav Stokkeland på Halden kultursal og omsorgsbygg.

Hjem like hel

Bruk hodet – tenk før du handler! Vi vil at du skal komme hjem like hel! Det er budskapet når HMS-sjef Kirsten Skaare og hovedtillitsvalgt Rune Dale i AF Anlegg reiser rundt til alle prosjektene i AF Anlegg for sette fokus på hvordan man unngår personskader.

– Bakgrunnen for kampanjen er at vi har hatt en negativ utvikling i forhold til småskader. Bare i mai og oktober har 14 av våre 36 småskader i år skjedd. Det som kjennetegner de fleste av disse hendelsene er at folk ikke tenker seg om, sier Kirsten Skaare. – Ved risikofylte arbeidssituasjoner er man nødt til å planlegge, mens når man gjennomfører de hverdagslige enkle arbeidsoppgavene er det lettere å slurve med sikkerheten. Typisk skjer det småskader når man «bare» skal fikse noe i full fart. Skader som går igjen er ankelskader og øyeskader. Derfor fokuserer kampanjen på holdninger knyttet til sikring og bruk av ferdselsveier på byggeplasser og bruk av vernebriller. Vi har laget egne HMS-plakater som vi henger opp på anleggene. Her har vi valgt bilder som er knyttet til at vi ønsker at folk skal komme hjem like hel. Vi har valgt friluftsbilder som folk kan knytte gode følelser til og som skiller seg fra anleggs- og maskinbilder som vi ellers bruker.

Fra Salten i Nord til Kristiansand i Sør
Rune Dale og Kirsten Skaare skal før jul ha besøkt alle prosjektene i AF Anlegg fra Salten i

Nord til Kristiansand i Sør. – Vi har et tett samarbeid med både ledergruppen i AF Anlegg og prosjektlederne på de ulike prosjektene. Vi starter med en befaring på anlegget før vi har allmøte med alle på prosjektet. På befaringen tar vi bilder fra anlegget som viser hva som gjøres riktig og hva som ikke er så bra. Ved å bruke dette i presentasjonen vår blir den mer aktuell og relevant for de som hører på. Dermed får vi også til konkrete samtaler rundt forbedring på det anlegget vi besøker, sier Kirsten.

Alle skader og nestenulykker skal rapporteres. Noen prosjekter er flinke, mens andre har forbedringspotensiale. – Vi ser en klar sammenheng i økning i antall skader og nedgang i rapportering av nestenulykker og farlige forhold.

Får konsekvenser

Kampanjen setter først og fremst fokus på holdninger til HMS. – Samtidig er HMS så viktig for oss at vi er nødt til å ha tiltak der hvor vi ikke når frem med holdningsendring. Vi vil blant annet ha flere inspeksjoner og økt bruk av sanksjoner mot medarbeidere som bevisst ikke følger våre HMS-regler. Dette er tiltak som både tillitsvalgte og våre fagarbeidere har etterlyst. Vi kan rett og slett ikke tillate oss å ha personer på våre anlegg som bevisst opptre uaktsomt. Det ødelegger for brorparten som ønsker å jobbe på et anlegg hvor HMS er i høysete. Tilsvarende vil vi reagere overfor underentreprenører.

Kampanjen blir ikke den siste i sitt slag kan Kirsten avsløre. I vår forretningsplan har vi lagt

– Vi setter pris på at HMS-arbeidet blir satt så høyt i AF og at det er akseptert å bruke tid på dette fra toppen og ned, sier Åge Johan Olsen (til høyre), driftsleder på Leirfossen. Til venstre ser vi anleggsleder Helge Thorsen.

inn at det skal gjennomføres to større HMS-kampanjer i året.

Enkle og relevante budskap

– Vi setter pris på at HMS-arbeidet blir satt så høyt i AF og at det er akseptert å bruke tid på dette fra toppen og ned. Kirsten er flink til å få frem det som er viktigst å fokusere på ved hjelp av enkle og konkrete budskap som folk kjenner seg igjen i, sier Åge Johan Olsen, driftsleder på Leirfossen.

På kraftverket er HMS-arbeidet spesielt rettet mot at arbeidet foregår i flere etasjer og at det er traverskraner inne i tunnel. – Vi er spesielt opptatt av riktig stropping og kranbruk for å unngå skader og uhell. Vi har heldigvis hatt få småskader. Det skyldes at prosjektleder ivrer og har fokus på HMS. Det smitter på folkene

her og gjør at fagarbeiderne også blir opptatt av sikkerhet. Det at Kirsten bruker eksempler og bilder fra vår egen byggeplass gir aha-opplevelser og øker vår bevissthet, sier Åge Johan.

Kampanjeoversikt

26. sept: Larvik
2. okt, 9. okt og 16. okt: Sørenga
15. okt: Moss
30. okt: Mongstad, Romarheimdalen
19. nov: Leirfossen
27. nov: Røssvatn
28. nov: RV17 Salten
3. des: Oset
4. des: Maskinavdelingen, Haga
5. des: Sauda
12.– 13. des: Sjøprosjekter langs Oslofjorden

Kirsten Skaare (t.v.) HMS-sjef i AF Anlegg besøker alle anleggene i AF Anlegg med budskapet: Bruk hodet. Tenk før du handler. Her i samarbeid med jernbinder Flemming Larsen.

AF Anlegg

Hjem like hel...

**Bruk hodet.
Tenk før du handler!**

afgruppen.no Ta vare på deg selv – og bry deg om andre

– Et godt kjøp

Fra 2002 til 2005 doblet Mollier både omsetning og antall ansatte hvert år. Nå vil selskapet fortsette veksten under AF Gruppens vinger.

– Plasseringen vår er ganske enkelt veldig sentral – midt i smørøyet. Det eneste minuset ved kontorene våre er at vi har vokst ut av dem, sier Helge Fuglestein, administrerende direktør i Mollier.

Midt i smørøyet betyr at kontorene er plassert på Forus, like sør for Stavanger, med landbruksarealer så langt øyet kan se. Men

det er ikke på grunn av det grønne gresset at Fuglestein er fornøyd med kontorene og beliggenheten.

– Vår største kunde, StatoilHydro, holder til rett her borte, sier han og peker. – Til Sola flyplass tar det svært kort tid og våre andre store kunder holder også til rett i nærheten.

Selskapet, som driver med HVAC (varme, ventilasjon, air condition og kulde) fikk AF Gruppen som ny storeier i oktober. AF kjøpte da 51 prosent av aksjene og sikret seg samtidig en opsjon på de resterende 49 prosentene.

Solid partner

– Jeg tror både vi og AF mener dette var et godt kjøp. Vi trengte en solid partner. Primært var det AF HVAC som var fristende for vår del.

I tillegg har AF Decom fått et veldig godt navn i markedet, og vi anser AF som en god eier for oss. Og med dette kjøpet blir AF en viktig og stor aktør innen HVAC offshore.

Selskapet ble stiftet i 1998. Etter at det fikk økonomiske problemer bestemte noen av de ansatte seg for å bryte ut, og i 2001 kjøpte de HVAC-avdelingen. Frem til 2005 opplevde Mollier en formidabel vekst. Selskapet doblet antall ansatte og omsetningen – årlig. Det nye selskapet, etter at AF har fusjonert inn sin HVAC-virksomhet i Bergen, vil omsette for 120 millioner kroner i 2007. Og skal vi tro Fuglestein er det mer å gå på.

– Vi kan fortsette å vokse på flere måter, sier han. – Vi kan for det første få mer ut av de kundene vi allerede har. Disse er store og vi har rammeavtaler, men det er likevel ikke slik

at pengene kommer inn av seg selv. Vi må jobbe for å selge oss inn på flere områder innen disse selskapene. I tillegg ser vi muligheten for å utvide virksomheten ved å jobbe mot rigg og nybygg. Dette er områder hvor vi i liten grad er tilstede i dag, men hvor vi har gode muligheter.

Gode HMS-tall

Fuglestein mener Mollier har flere konkurransefordeler i forhold til konkurrentene. For det første har nær alle i selskapet sikkerhetskurs slik at de kan ta oppdrag offshore. I tillegg har selskapet et lavt sykefravær og null skader. – En av de viktigste suksessfaktorene er vår gode HMS-statistikk.

Selskapet har heller ikke noen hender å avse. Tvert i mot. En viktig grunn til at Mollier trengte en solid partner var mangelen på

Godt samhold: Team Mollier kan vise til svært gode HMS-tall og lavt sykefravær.

Geir Harris i AF Gruppen og Helge Fuglestein i Mollier har funnet hverandre. FOTO: BULLS EYE

Fakta om Mollier AS

- Mollier ble stiftet i 1998 og har i løpet av kort tid etablert seg som et ledende kompetansesenter for HVAC, elektroinstrument og installasjonstjenester til rigg og offshore.
- Hovedkontoret ligger i Forus teknologipark i Sandnes kommune.
- I 2006 omsatte selskapet for knappe 50 millioner kroner. Etter at AF har fusjonert sin HVAC-avdeling inn i Mollier, kommer det nye selskapet til å omsette for 120 millioner kroner i 2007.
- I 2000 var det fem ansatte i selskapet. Det nye selskapet kommer til å ha i overkant av 70 ansatte.
- Selskapet vil foreløpig bestå med dagens navn.

I starten av desember gikk AF Gruppens nye nettsider på lufta. Målet er å gjøre det enkelt for kundene og å gi oversikt over alle tjenestene vi kan tilby.

Nye afgruppen.no

- AF har mange målgrupper, og vi ønsket oss ett nettsted som kunne ivareta alle, sier webredaktør Linda Strand Jacobsen. Den gamle løsningen var teknisk utdatert og ikke alle tjenesteområdene var like synlige. - Nå har vi fått en løsning som er mer fleksibel og mye enklere å bruke - noe som er viktig dersom flere i organisasjonen skal delta og skape en levende nettside, sier hun.

Moderne og fleksibel løsning

Proessen med å utvikle de nye sidene startet så smått i februar, men ble mer intensivert utover våren. Fra april jobbet representanter fra alle forretningsenhetene i AF med å kartlegge brukerne og behovene til hver enkelt målgruppe. Nettstedets struktur og design ble utarbeidet i samråd med IT-selskapet Tarantell, og EpiServer ble valgt som teknisk plattform. - EpiServer valgte vi fordi det er et moderne og anerkjent publiseringsystem, og fordi det gir oss den fleksibiliteten som vi var ute etter, både når det gjelder muligheten for videreutvikling og tilpasning til behov som vil oppstå etter hvert, forklarer Linda.

Vekt på brukernes behov

- I arbeidet med nettstedet har vi hele veien prøvd å se for oss hva slags informasjon kundene og brukerne søker og hvordan de vil finne fram til den. Vi har strebet etter prinsippet om at nettstedet skal være:

1. Nyttig:

Brukerne må få gjort de oppgavene de skal gjøre og oppleve det de ønsker å oppleve.

2. Troverdig:

Løsningen skal gi brukeren et troverdig inntrykk som støtter opp under målsetningen til AF Gruppen om å tilby et faktabasert og seriøst innhold. (AF er til å stole på!)

3. Effektivt:

Løsningen skal gi brukeren rask oversikt om AF Gruppen og gi mulighet for effektivt å finne etterspurt informasjon.

Innholdet er derfor strukturert etter tjenesteområdene; eiendomsutvikling, byggtjenester, anleggstjenester, riving/gjenvinning, energioptimalisering og offshore-tjenester er egne

Kom med tips og innspill til oss! Redaktører for afgruppen.no er bak f.v. Arild Mortensen (eiendomsutvikling), Harald Evensen (investor), Eirik Wraal (riving onshore og offshore), Wibecke Brusdal (prosjekteier, presse). Foran f.v. Camilla Reimers (eiendomsutvikling), Linda Strand Jacobsen (sentral webredaktør + byggtjenester), Anderas Jul Røsjø (energi-optimalisering, HVAC) Disse var ikke tilstede da bildet ble tatt: Svein-Eirik Aune (anleggstjenester), Grete Busch-Christensen (Jobb i AF)

menypunkter, som også har hver sin tilpassede undermeny.

Den største forskjellen fra det gamle nettstedet er at det nå er lettere å se hvem AF er og hva vi tilbyr. Prosjektene har fått en sentral plassering og presenteres på en mer spennende måte. I tillegg har det vært viktig å sørge for at ledige stillinger er godt synlig, da jobbsøkere er en viktig målgruppe for oss, sier Linda.

Involverer hele bedriften

Selv om nettsidene er lansert fortsetter arbeidet for fullt med å produsere innhold slik at sidene alltid er oppdaterte. Sentral webredaktør er Linda Strand Jacobsen, som har det overordnede ansvaret for nettstedet. I tillegg ble det i høst oppnevnt 8 redaktører, som har ansvaret for innholdet på undermenyene til hvert tjenesteområde.

- Hvis vi skal bli bransjens beste nettsted, er det viktig at hele organisasjonen bidrar med innhold og kommer med tips og innspill til forbedringer, sier Linda.

Kvartalsresultat

Tidenes beste kvartal

9. november kunne konsernsjef Pål Egil Rønn stolt legge frem konsernets beste kvartal noensinne.

Omsetningen endte på 1335 millioner kroner, og overskuddet ble 63,4 millioner kroner. Det er en kraftig forbedring fra samme periode i fjor. Selv om Rønn er strålende fornøyd med resultatet påpeker konsernsjefen at det er rom for ytterligere forbedring og vekst.

- Vår satsing innenfor forretningsområdet Services har vært vellykket. Økt miljøbevissthet og fokus på energiforbruk gjør at vi er positive til fremtiden for våre tjenester innenfor dette forretningsområdet. Arbeidet med marginforbedringer innen bygg- og anlegg begynner også å gi resultater. Stor etterspørsel etter våre tjenester gir oss et godt utgangspunkt for videre vekst, sier Rønn.

Riving bidrar mest

Det er servicevirksomheten som er den største bidragsyteren til resultatene. Riving onshore og offshore bidrar mest, men satsingen innenfor energieffektivisering leverer også positive resultater. Resultatet før skatt for Services ble 30,5 millioner kroner (38,6).

Construction oppnådde et resultat før skatt i tredje kvartal på 17,8 millioner kroner (-11,5).

Arbeidet med marginforbedringer begynner å gi resultater i flere av enhetene i forretningsområdene.

I forretningsområdet Eiendom ble overskuddet i tredje kvartal 12,3 millioner kroner (21,5). Markedet preges av et stort utbud av leiligheter, men salgsgraden er fortsatt tilfredsstillende i de fleste prosjekter. Etterspørselen etter næringsbygg viser fortsatt en positiv trend og AF arbeider aktivt innenfor dette markedet.

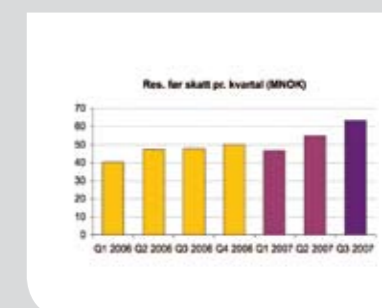
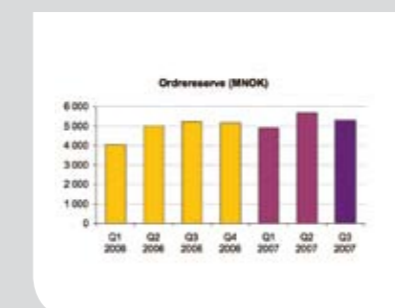
Samlet ordreserverve ved utgangen av tredje kvartal var 5,3 milliarder kroner (5,2). I tillegg kommer intensjonsavtalen inngått etter kvartalets slutt om riving og gjenvinning av inntil 13 plattformer i Nordsjøen.

Denne avtalen har en verdi på 1,2 milliarder kroner, inkludert opsjoner, og er AF Gruppens største avtale noensinne.

Bra H-verdi

I tillegg til gode regnskapstall synes Rønn det er svært hyggelig å vise til en H-verdi på 2,1 i den norske virksomheten per 30. september. Verdien er definert som antall fraværsskader per million utførte timeverk for den norske virksomheten, inkludert underentreprenører.

- Denne statistikken mener vi forteller mye både om ledelse og trivsel. Målet er 0 i H-verdi. Vi er ikke der ennå, men jobber knallhardt for å komme dit, sier Rønn.

Stort engasjement rundt AFs nye strategi

Staket kursen mot 2012

Nærmere 180 ledere i AF var i oktober samlet til årlig ledersamling. Strategi mot 2012 og lederrollen sto på dagsorden.

- Når vi samler så mange ledere på flere nivåer i AF er det viktig å bruke den kompetansen dere besitter. Vi skal sammen stake ut kursen i form av en konsernstrategi

tegi mot 2012 og vi ønsker deres involvering og innspill, sa Pål Egil Rønn, konsernsjef i AF som innledning til den årlige ledersamlingen. Årets samling var lagt til 18.-19. oktober på Mastemyr utenfor Oslo.

Tilbakemeldingene kom i form av vekselvis bruk av plenumsinnlegg og utstrakt bruk av gruppearbeid. Det var stor enighet i gruppene om at AF har potensiale til å utvikle gode konsepter på tvers av forretningsenheter.

- Vi har en bredde i våre tjenester som gjør oss konkurransedyktige i forhold til andre konkurrenter, fremhevet flere av gruppene. Hele 75% mente at de viktigste kildene til vekst ligger i å kombinere eksisterende kompetanse mellom forretningsenheter i utvikling av nye konsepter. Alle innspillene fra ledersamlingen blir tatt med i det videre arbeidet med konsernstrategien.

Utvikling av lederrollen

- I ledelse finnes det ikke så mange oppskrifter. Det handler om deg og måten du virker på, sa Geir Leiro som foreleste og guidet lederne gjennom gruppearbeid og refleksjoner.

- Ledere må finne ut av hva de står for, hva de tror på, skaffe seg en helhetlig virkelighetsforståelse, og ta beslutninger på bakgrunn av det. Ledelse handler om å realisere et menneskesyn, og da må du ha et, sa Leiro til forsamlingen. Ledelse handler ikke så ofte om å bytte side, eller få medarbeidere over på den andre siden, men å gå hverandre i møte og fortelle hvorfor man handler som man gjør. Det er viktig å tydeliggjøre forventninger, krav og ikke minst konsekvenser, sa Leiro.

Endring er utvikling

- Vi må skape forståelse for at endring er utvikling. Store endringer skjer hele livet og begynner den dagen du blir født. Vi går gjennom puberteten, får kjæresten, brudd, ny jobb, flytter, får barn, og samtidig farer vi opp når vi ser et nytt organisasjonskart og avdelingen deles i tre. En endring er en utfordring og handler om tillit og tro.

Organisering og omdømme

- De som jobber tett med kundene er de som skaper AFs omdømme. Det handler om at energien i selskapet må være så nært kunden som mulig, og det må legges mer arbeid i å få energien ut i det ytterste leddet. Underholdningsverdien i arbeid er å få til noe sammen. Folk som vet hvor de skal, jobber bedre, påpekte Leiro.

HMS

HMS-personell fra alle forretningsenheter i AF.

Olav Aune er ny HMS-sjef i AF

Olav Aune kommer fra stillingen som prosjektleder i AF Anlegg. Han har siden 1999 jobbet i AF i stillinger innen både linjeledelse og stab. Stillingen vil rapportere til Konsernsjef.

- I AF har vi lang tradisjon for å ivareta og jobbe systematisk med HMS-arbeide. HMS-sjefens viktigste oppgave vil være å styrke og vedlikeholde HMS-kulturen i AF. Ved enda bedre koordinering vil vi stå bedre rustet til å etterleve de mål som vi har satt oss innen helse, miljø og sikkerhetsarbeide. HMS-sjefen vil være faglig leder for HMS-sjefer i forretningsenheter og fungere som konsernets interne kontaktpunkt vedrørende HMS-relaterte saker, sier Pål Egil Rønn, konsernsjef.

HMS-sjefens oppgaver vil blant annet være å ha det overordnede ansvaret for at AFs HMS-systemer videreutvikles og forbedres, samt sørge for gode opplæringstiltak og gi faglig støtte i samarbeid med forretningsenheter. I tillegg vil rollen omfatte deltakelse i forbedringsprosjekter knyttet til HMS, samt samarbeid med bedriftshelsetjenesten og deltakelse i BAMU.

Det ble arrangert et internt HMS-seminar 22-23. november i år. Seminaret ble avholdt i Bls lokaler i Nydalen, med deltagelse fra HMS-personell fra alle forretningsenheter i AF. Dette var første felles HMS-seminar i AF og målsetningen er å la dette bli et årlig arrangement. Intensjonen med seminaret er kompetanseøkning gjennom faglig innlegg, erfaringsoverføring på tvers av enheter, samt nettverksbygging. Bildet viser for øvrig et utvalg deltagere i forbindelse med seminarets sosiale tilstelning på kvelden.

Alf er navnet

I AF Posten og på intranettet Tellus ble det tidligere i år gjennomført en navnekonkurranse for å gi våre nye HMS-maskot et navn. Navnet ble Alf.

Det er Ole Kristian Bjørnstad fra AF Bygg Oslo som ble den heldige vinneren av konkurransen. Navnet han valgte er en forkortelse for ALLitd Fokusert. Det har både A og F i seg og er et reelt navn.

Vi gratulerer Ole Kristian! En oppmerksomhet er sendt i posten.

Digitale byggeplasser gir gevinst

Elektroniske tegninger vil gi bedre tid til prosjektering, mener Morten Granseth, stikningsleder i Teknisk Kompetansesenter i AF.

Morten Granseth

– Hele poenget med digital byggeplass er å utveksle informasjon på en lettere måte enn det man gjør i dag, sier Morten Granseth. Han sitter med en tegneblokk foran seg og prøver å illustrere hvordan en digital byggeplass er bygget opp.

– Gjort riktig vil innføringen av bygningsinformasjonsmoduler (BIM) gjøre jobben i alle ledd svært mye lettere enn i dag, sier han.

– Før første spadetak blir tatt vil det være mulig for alle parter å legge inn sine planer, innsigelser, forbedringer og andre forslag rett inn på en 3D-tegning. Dette vil være med på å kvalitetssikre planleggingsfasen på en helt annen måte enn i dag.

Denne kvalitetssikringen har også en verdi. Hvert år koster feil på byggeplassen fem milliarder kroner. Det blir antatt at 60 prosent av feilene kunne vært unngått ved bedre planlegging.

– I forhold til dagens tegninger er denne løsningen veldig mye enklere for brukerne. Alt er modulbasert og for dem som skal planlegge er det bare å klikke og dra – for å si det enkelt, sier Granseth.

Statsbygg har satt krav om at BIM skal brukes i alle Statsbyggs bygg og byggeprosesser fra 2010. Allerede i år vil minst fem prosjekter bruke BIM. Og selv om systemet langt fra er ferdig ennå, tror Granseth at alle kan tjene på innføringen av systemet.

– Man unngår ikke bare feil ved å prosjektere bedre. Vi kan også fjerne en god del papirarbeid for hver enkelt arbeidsformann og få bedre oversikt over logistikken ved å innføre et strekkodesystem. Dette vil kunne redusere behovet for å telle over alle moduler på bygningsplassen, dokumentere at man har fått det og montert det og så videre. Det er imidlertid i forkant og i etterkant at de største gevinstene kan hentes spør Granseth.

– For den som overtar bygget vil dette være en drøm. Går noe galt ligger all dokumentasjon på hva som er gjort og hvordan det er gjort inne i tegningen. Den kan hentes frem hvor som helst og når som helst.

Erling Semmingsen

Geir Flåta

Gøran Åhlin er betongbas for det ene skiftet på Mongstad

Full fart på Mongstad

Mongstad prosjektet har mange likhetstrekk med Melkøya-prosjektet, sier Geir Flåta som er prosjektleder på Mongstad.

Mongstad er, i likhet med Melkøya et olje- og gassprosjekt. Selv om størrelsen er mindre består begge av flere betongbygg, fundamentering for prosessutstyr og rørsystemene. Også på Mongstad er utfordringen knappe tidsfrister på milepæ-

ler og konstruksjonene står tette som hagl. Jeg er veldig fornøyd med at jeg har med meg kjernetroppen med fagarbeidere og funksjonærer fra Melkøya. Dette har gjort at vi så langt har løst oppgavene på en meget tilfredsstillende måte. Vi har høy fokus på

HMS og kvalitet, samtidig som vi har jobbet knallhardt for å få et skikkelig løft på produktiviteten i prosjektet. Kunden har stilt høye krav til ferdigstillelse, en utfordring vi skal klare, sier Geir.

Fremtidens byggstudium på NTNU

Høgskoler og universiteter er blitt mer bevisst på å tilpasse seg samfunnets behov og næringslivet utfordres til å komme i dialog om kravene til studiets innhold og kandidatens kvalifikasjoner. Foto: Scanpix.

Torstein Lange Larssen, prosjektleder i AF Byggfornyelse, forteller i denne artikkelen om AFs engasjement i NLR.

Bare 15% tar eksamen i ingeniør- og naturvitenskapelige fag i Norge, mens gjennomsnittet i OECD-land er 25%. Sivilingeniører er en gruppe teknologer som har en sentral rolle i å utvikle velstand, bygge infrastruktur og løse miljøproblemer i et moderne samfunn. Hvis tilgangen på teknologer ikke er god, spås vårt land en dyster fremtid.

AF-engasjement i Næringslivsringen

AF's mål og samfunnsansvar er bl.a. å bidra med høy produktivitet på gode og varige løsninger i bygg, anlegg, energi og miljø. Vårt behov for fagfolk på alle plan er følgelig stort. AF deltar aktivt sammen med over 50 andre bedrifter i byggenæringen med å gjøre bygg- og anleggsgag på NTNU til en attraktiv utdanning for unge mennesker. Dette arbeidet gjøres i regi av Næringslivsringen (NLR) som er et samarbeidsforum mellom byggenæringen og NTNU. AF har i noen år nå deltatt i styret for NLR.

Byggstudiet øker sin popularitet

Gjennom de syv årene NLR har eksistert har byggstudiet økt sin popularitet fra nærmest å være et åpent studium hvor alle fikk studieplass fordi det var så få søkere, til nå å ha en tilgang på primærsøkere som er nesten tre ganger flere enn det er plass til. Både antall studenter som får plass (240 nye byggstudenter i 2007) og prestasjonskravene fra videregående skole har økt betydelig. Det er også interessant å registrere at hver tredje nyutdannete sivilingeniør fra bygg er jente.

Selv om det naturligvis er flere årsaker til ovennevnte utvikling, så er det generell enighet om at medlemsbedriftene i NLR gjennom tilbud om sommerjobber, diverse støtteordninger og dialog med studenter og lærere krefter, har vært sterkt medvirkende. Andre studieretninger har sett dette og det finnes nå flere samarbeidsfora mellom næringslivet og NTNU.

Universiteter tilpasser seg samfunnets behov

Et aktivt samarbeid mellom leverandør av ferdig utdannet sivil- og dr.- ingeniører (PHD'er)

og kjøpere av slike "produkter", er en alminnelig akseptert forutsetning for en målrettet og effektiv utdanning på NTNU som samfunnet har bruk for. Denne type samarbeid er for lengst etablert i andre land. Vi ser at høgskoler og universiteter er blitt mer bevisst på å tilpasse seg samfunnets behov og næringslivet utfordres til å komme i dialog om kravene til studiets innhold, kandidatens kvalifikasjoner og i tillegg bidra i undervisning, økonomiske støtteordninger osv.

AF påvirker studieinnhold

Lærerkreftene på NTNU har ambisjoner om å gjøre bygg- og anleggsstudiet til blant de beste i Europa og har utfordret NLR til å støtte opp om denne ambisjonen ved å gjøre et dypdykk i prosjektet "fremtidens byggstudium". Vår eks konsersjef Per Aftreth er engasjert i dette og Bård Frydenlund leder en gruppe AF-ansatte som i løpet av 1.kvartal 2008 skal kommentere studieinnhold og kvalifikasjonene til den ferdig utdannede sivilingeniør, slik et entreprenørmiljø som vårt vurderer behovet.

Kampen om arbeidskraften

I et stramt arbeidsmarked må AF Gruppen gå nye veier for å få tak i gode medarbeidere. Noen utenlandske arbeidere er allerede ansatt – og flere er på vei inn. Nå satses det på bedre integrering og oppfølging av de som rekrutteres.

Bård Frydenlund

I følge en prognose fra SSB vil det i 2010 mangle 200 000 arbeidstakere og minst 5000 ingeniører i Norge. Tekna, Teknisk-naturvitenskapelig forening, spår en enda mer dystre utvikling, og mener at det mangler 5000 ingeniører allerede i dag. Bygg- og anleggsbransjen er spesielt utsatt, og er avhengig av å gjøre grep så snart som mulig for å forberede seg på denne situasjonen.

- Vi ser at arbeidsmarkedet i Norge er såpass stramt at vi allerede nå må se utenfor Norge, sier Bård Frydenlund, direktør for Personal og organisasjon i AF. - Det er allerede vanskelig å få tak i de dyktigste menneskene, og vi kommer ikke til å få hjelp av markedet fremover. Det betyr at vi må se på alternative rekrutteringskanaler, sier han. AF er allerede tilstede i Polen, både for å starte opp virksomhet og fordi Polen kan bli en leverandør av arbeidskraft til AF.

14 nasjonaliteter

AF har i dag om lag 215 utenlandske arbeidere, med 14 ulike nasjonaliteter. Svenskene er den absolutt største gruppen, men AF vil i fremtiden i enda større grad se til Polen for å hente nye arbeidstakere. Polen har nesten 40 millioner innbyggere, og høy arbeidsledighet. - Polakkene har en innstilling og en moral som passer godt til norsk kulturforståelse. Dessuten er de kjent med «vestlige» teknikker og metoder. Men det kan også være at vi kommer til å se på andre markeder i fremtiden, sier Frydenlund.

Fokus på integrering

Etter en iherdig rekrutteringsprosess kommer det på nyåret 8-10 polske ingeniører, som skal starte i januar/februar. - Når vi fremover skal innhente ansatte fra utlandet i større skala, må vi ha et ordentlig opplegg på hvordan vi skal få integrert dem, sier Frydenlund. AF skal blant annet teste ut et samarbeid med Oslo Handelskammer. I første omgang skal alle tilbys språkkurs. - Vi tror at norskkurs er den viktigste nøkkelen til integrering for de som kommer til Norge, sier Frydenlund. - I tillegg håper vi å kunne tilby en pakke med blant annet praktisk informasjon, sosiale aktiviteter, en 24-timers hjelpelinje, karrieresenter for ektefeller og hjelp med boligmarkedet, i samarbeid med Oslo Handelskammer. Vi vil hjelpe dem med alt som er nødvendig for å kunne bo og arbeide i Norge, sier han.

Gode erfaringer

I første omgang er det ingeniører som vil bli hentet fra Polen, men det kan bli aktuelt å rekruttere fagarbeidere etter hvert. - Så langt har vi bare gode erfaringer med de utenlandske arbeiderne vi har. I utgangspunktet behandles de ikke annerledes enn de norske arbeidstakerne, men vi tilbyr litt ulike ordninger i forhold til ansettelse og lønn basert på om de skal bo i Norge eller om de pendler til hjemlandet. De fleste er fast ansatt og har like vilkår som de norske, mens noen pendler til Polen og andre leies inn via vikarbyråer, sier Frydenlund. - Men dette handler om å skaffe arbeidskraft, ikke om å skaffe billig arbeidskraft, presiserer han. - Hvis vi betaler dårlig i et så stramt arbeidsmarked, ender det opp med at vi lærer opp personell som så stikker av til konkurrentene, avslutter han.

Databaseadministrator fra Polen til AF

Navn: Dariusz Markiewicz
Alder: 47 år
Nasjonalitet: Polsk
Stilling: Databaseadministrator i IT-avdelingen
Jobbet i AF Gruppen: Snart 3 mnd

Hvordan fikk du jobben i AF?

Jeg så en annonse i en polsk avis, og søkte på jobben. Tidligere har jeg jobbet både i Tyskland, England og Tsjekkia, så jeg var ikke redd for å søke på en jobb i Norge. Jeg var gjennom en vanlig rekrutteringsprosess og møtte blant annet sjefen min, som jeg syntes virket veldig dyktig.

Hvorfor valgte du å flytte til Norge og å jobbe for AF?

Her får jeg mulighet til å utvikle mine evner innenfor IT som databaseadministrator. I tillegg har AF en strategi som gir gode utviklingsmuligheter for IT-folk. På den annen side

var det et vanskelig valg, fordi Norge er et krevende land og det er mye å lære. Jeg har også min familie i Polen, som skulle være enig i beslutningen.

Er du fornøyd med mottakelsen du har fått i AF, som utenlandsk arbeidstaker?

Jeg er veldig fornøyd med å jobbe i AF! Men jeg tror det blir viktig for meg å lære norsk så raskt som mulig. Foreløpig ser jeg nesten bare positive ting med å være utenlandsk arbeidstaker i AF. Jeg får sjansen til å utvikle meg i et krevende miljø, og å vokse sammen med AF. Det er bare ett minus, og det er at døgnet bare har 24 timer. Jeg får ikke alltid tid til å lære og å gjøre alt jeg har lyst til.

Hvilke forbedringer kan AF gjøre i forhold til å integrere utenlandske arbeidstakere?

Jeg vet at AF er i ferd med å lage en introduksjonspakke for de som blir rekruttert fra utlandet, og jeg er så heldig at jeg skal få lov til å delta i den første puljen. Jeg tror det er veldig viktig å gå på norskkurs, slik at du forstår hva som foregår på møter og lignende.

Språkmektig grunnarbeider fra Aserbajdsjan

Navn: Niyazi Mirzazade
Alder: 35 år
Nasjonalitet: Aserbajdsjansk
Stilling: Grunnarbeider (bas) på Årvollskogen
Jobbet i AF Gruppen: Siden 2002

Hvordan fikk du jobben i AF?

Jeg hadde bodd i Norge i 2 år da jeg fikk jobben via et vikarbyrå. Jeg skulle egentlig bare jobbe i AF noen måneder, men så har det blitt 5 år. Jeg fikk fast ansettelse i 2005.

Hva synes du om å jobbe i AF?

AF er et stort og seriøst firma som tar vare på de ansatte. Du får hjelp hvis du trenger det. Jeg er utdannet maskiningeniør fra universitetet i Aserbajdsjan, og håper at jeg etter hvert kan bruke utdannelsen min litt mer innenfor AF.

Hvordan var det å begynne i AF som utenlandsk arbeidstaker?

Til å begynne med var det litt vanskelig fordi jeg ikke kunne språket. Derfor gikk jeg på kveldsskole i to år for å lære meg norsk, ved siden av jobben. Heldigvis kunne jeg snakke russisk, tyrkisk og tysk så jeg fant noen jeg kunne snakke med allikevel. AF hjalp meg med bolig, noe som også er vanskelig å finne for en som kommer fra utlandet.

Hvilke forbedringer kan AF gjøre i forhold til å integrere utenlandske arbeidstakere?

- Det er veldig viktig at de utenlandske arbeiderne lærer seg språket. Og så er det veldig viktig at de får hjelp til å finne bolig.

Bedriftsidretten i AF Gruppen BIL

AF BIL har 8 aktive grupper som hver har sin gruppeleder:

AF Innebandy	Bård Eckmann e-post: bard.eckmann@afgruppen.no Mobil: 913 89 945
AF Fotball	Vidar Hafslund e-post: vhaf@broadpark.no Mobil: 975 21 791
AF Golf	Jan Olav Harstad e-post: jan.olav.harstad@afgruppen.no Mobil: 934 82 240
AF Lystfiskeforeningen	Olav S. Dokken e-post: olav.sorlie.dokken@afgruppen.no Mobil: 951 20 056
AF Ski	Stian Mørk e-post: stian.mork@afgruppen.no Mobil: 951 90 067
AF Langrenn	Trine Smaadahl e-post: trine.smaadahl@afgruppen.no Mobil: 902 07 266
AF Squash	Jon Anders Syltern e-post: jan.anders.syltern@afgruppen.no Mobil: 971 75 179
AF Løp	Må velges.

AF Fotball

Vi dro til Danmark 12. – 14. oktober og etter planen knuste vi alle motstanderne nok en gang. Dermed var det bare å sprette sjampisen for nok en pokal!

I serien gjorde vi det også veldig bra, og havnet til slutt på en 3.plass i 1.divisjon. Vi klatrer opp for hvert år og beviser at vi er et godt lag med godt samhold.

Nå er sesongen over og vi trekker oss inn i Valhall, hvor vi vil være utover vinteren. Vi trener hver onsdag fra kl.19.00 – 20.00 og alle er velkomne, vi vil ha flere spillere!

AF Innebandy

Vi er nå midt inne i sesongen og gjør det bra (vunnet 6 av 7 kamper). Det er stor oppslutning på treningene og mange vil være med på å spille kamper. Dersom du vil være med, er det trening i Lambertseter gymsal mandager kl 20.00-21.00, og seriekamper vil bli spilt frem til 30/4-08. Nytt for året er at nå kan alle aktive spillere delta for sin bedrift. Det vil si at alle som er ansatt i AF kan delta på bedriftslaget selv om de spiller aktivt for en annen klubb.

AF ski / alpin

Tradisjonen tro arrangeres det skitur til Trysil i februar/mars. Turen har de siste årene hatt 20-30 personer, fra henholdsvis AF Bygg, AF Anlegg og AF Decom. Opplegget har i hovedsak vært en sosial sammenkomst for de yngre i firmaet med skikjøring, fellesmiddager og det som følger med. Det har også vist seg å være en fin mulighet for nyansatte og «gamle» AF-ere til å bli bedre kjent, på kryss av forretningsenhetene. Turen arrangeres av AF BIL, og det er bestemt en egenandel på kr 500,- per person for hytteleie. I tillegg kommer kostnader for mat, drikke og evt. heiskort. Vi leier inn en minibuss med plass til 16 personer, for de som ikke vil kjøre selv. De som er interessert, kan ta kontakt med Stian Mørk, enten på 95 19 00 67, eller stian.mork@afgruppen.no. Sengeplassene vil bli fordelt etter «første til mølla»-prinsippet.

AF Langrenn

Etter en lader sommer håper AF BIL Langrenn det blir mye snø til vinteren. Trening og skiturer vil bli annonsert etter vær og skiføre.

Langrennsgruppa håper å være godt representert under diverse renn:

- Skarverrennet (19. april 2008)
- Birkebeinerrennet (15. mars 2008)
- Vasaloppet (2. mars)

Nye prosjekter

DA-bygget

Byggherre	Rom Eiendom AS
Kontraktssum	50 MNOK eks. mva.
Entrepriseform	Hovedentreprise, NS 8405
Byggetid	15.10.07 – 11.07.08
Forretningsenhet	AF Bygg Oslo

Grefsenkollveien 16 (tomtekjøp)

Byggherre	Grefsenkollveien 16 KS (50% AF Eiendom/50% USBL)
Entrepriseform	Totalentreprise
Byggetid	Fra 2. kvartal 2008
Forretningsenhet	AF Eiendom

Sandakerveien 99 (tomtekjøp)

Byggherre	Sandakerveien 99 KS (33% AF Eiendom /33% Skips AS Tudor/33% OBOS)
Entrepriseform	Totalentreprise
Byggetid	Fra 2010
Forretningsenhet	AF Eiendom

Pipeline Kollsnes

Byggherre	Statoil Hydro ASA
Kontraktssum	ca 70 MNOK eks. mva.
Entrepriseform	Hovedentreprise
Byggetid	01.12.07 - 25.07.08
Forretningsenhet	AF Anlegg

Jubileum

60 år

Sverre Moland	17-11-2007
Geir Fadnes	04-12-2007
Sven Dahlberg	31-12-2007

50 år

Mats Ragnar Malmstedt	12-11-2007
Øivind Bjørnsen	26-12-2007
Eirik Fasting	31-12-2007

Ansatt 25 år

Dagfinn Gundersen	01-11-2007
Trond-Erik Iversen	15-11-2007

Fødsler

Nina og Mikael Eide har fått en sønn
Hilde Ruud og Knut Andreas Gjengedal har fått ei datter
Elisabeth Karlsson og Per Arne Brustad har fått en sønn
Stine og Tom Staavi har fått en sønn
Marit og Bård Schau har fått ei datter
Stine Maria og Martin Johansson har fått en sønn
Ingjerd Sæther og Roger Wågsand har fått ei datter

Bryllup

Hilde Bergfald og Lars Ivar Melland